

УДК 347.73

DOI 10.33244/2617-4154.4(17).2024.113-122

Л. А. Сидорчук,

*канд. юрид. наук, професор,
професор кафедри публічного управління
та адміністрування ННІ неперервної освіти,
Національний авіаційний університет
e-mail: leonid.sydorchuk@npp.nau.edu.ua*

ORCID ID 0009-0001-0924-0436;**В. О. Єфіменко,**

*аспірант кафедри фінансового
та податкового права,
Державний податковий університет
e-mail: v.e777555@gmail.com*

ORCID ID 0009-0001-4600-6737

ПОНЯТТЯ «ДЕРЖАВНИЙ ЗОВНІШНІЙ ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ»

В умовах сьогодення зміни системи публічного управління в Україні зумовлюють підвищення в них ролі державного зовнішнього фінансового контролю. Однак на шляху до цього наявний ряд проблем. Однією з проблем є відсутність необхідної нормативної бази державного зовнішнього фінансового контролю. Так, Закон України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» не надає визначення поняттям «державний зовнішній фінансовий контроль», «державний внутрішній фінансовий контроль». Як наслідок, виникають розбіжності в теорії та практиці понятійного апарату, що призводить до певного нерозуміння і двозначності, а саме відбувається змішування понять «державний фінансовий контроль», державний «зовнішній фінансовий контроль», «державний внутрішній фінансовий контроль». З огляду на це важливим є дослідження актуальних підходів до визначення поняття «державний зовнішній фінансовий контроль».

Метою статті є дослідження актуальних підходів до визначення поняття «державний зовнішній фінансовий контроль» та надання власного авторського визначення поняття «державний зовнішній фінансовий контроль».

Для досягнення поставленої цілі застосовано комплексний підхід, що визначає застосування загально- та спеціально-наукових методів дослідження. Під час дослідження сутності фінансового контролю було застосовано метод наукової абстракції. Формально-юридичний метод використано для аналізування норм правових актів. Для формування висновків та пропозицій також застосовувалися методи аналізу, синтезу, індукції, дедукції, аналогії.

У статті досліджено визначення поняття «фінансовий контроль». Розглянуто основні погляди науковців до визначення поняття «державний фінансовий контроль». Встановлено, що державний фінансовий контроль поділяється на внутрішній та зовнішній. Запропоновано власне визначення поняття «державний зовнішній фінансовий контроль».

Ключові слова: *контроль, фінансовий контроль, державний фінансовий контроль, державний зовнішній фінансовий контроль, державний внутрішній фінансовий контроль, аудит.*

Постановка проблеми. В умовах сьогодення зміни системи публічного управління в Україні зумовлюють підвищення в них ролі державного зовнішнього фінансового контролю. Однак на шляху до цього наявний ряд проблем. Однією з проблем є відсутність необхідної нормативної бази державного зовнішнього фінансового контролю. Так, Закон України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» не надає визначення поняттям «державний зовнішній фінансовий контроль», «державний внутрішній фінансовий контроль». Як наслідок, виникають розбіжності в теорії та практиці понятійного апарату, що призводить до певного нерозуміння і двозначності, а саме відбувається змішування понять «державний фінансовий контроль», державний «зовнішній фінансовий контроль», «державний внутрішній фінансовий контроль». З огляду на це актуальним є дослідження актуальних підходів до визначення поняття «державний зовнішній фінансовий контроль».

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичною основою дослідження стали роботи вчених, які присвятили свої роботи вивченню державного фінансового контролю, а саме: В. А. Бортняк, К. В. Бортняк, Н. Виговська, Н. П. Владімірова, І. Б. Германчук, Л. П. Гладченко, Л. В. Гуцаленко, М. Дяченко, М. М. Коцупратий, Л. А. Савченко, А. Славіцька, В. Ф. Піхоцький, М. В. Петричук, С. Є. Федоров, Я. В. Шашенок та інші. Проте відсутність сучасного комплексного дослідження державного зовнішнього фінансового контролю обумовлює актуальність статті.

Метою статті є дослідження актуальних підходів до визначення поняття «державний зовнішній фінансовий контроль» та надання власного авторського визначення поняття «державний зовнішній фінансовий контроль».

Постановка завдання. Завданням статті є виробити пропозиції щодо вдосконалення визначення поняття «державний зовнішній фінансовий контроль».

Виклад основного матеріалу. Підходи до тлумачення терміна «фінансовий контроль» формувались упродовж еволюційного розвитку суспільства. В умовах сьогодення в науці фінансового права наявні різні підходи до визначення поняття «фінансовий контроль».

Так, М. В. Петричук виокремлює серед наукових позицій два основних аспекти поняття «фінансовий контроль». З одного боку, науковець пропонує фінансовий контроль тлумачити як установлену фінансово-правову діяльність органів фінансового контролю чи їх представників, структурних підрозділів, а також осіб, які уповноважені здійснювати фінансовий контроль, який базується на основі актів чинного законодавства, та встановлює фактичний стан справ на підконтрольному об'єкті відносно його фінансово-господарської

діяльності та надає можливість забезпечити фінансову дисципліну, законність та раціональність у процесі володіння, формування, розподілу, використання грошових активів для соціально-економічного зростання всіх суб'єктів фінансових правових відносин. Тобто фінансовий контроль – це перевірка фінансово-господарських операцій відповідного об'єкта фінансового контролю на відповідність чинному фінансовому законодавству. В іншому аспекті вчений пропонує фінансовий контроль визначати як урегульовану чинним законодавством діяльність державних, галузевих, регіональних органів, саморегульованих організацій, громадськості, суб'єктів господарювання з контролю за дотриманням фінансового планування, своєчасністю і повнотою надходжень до фондів фінансових ресурсів, а також ефективністю й законністю їх використання [1, с. 478].

Поміж іншого, Я. В. Шашенок зауважує, що як правовий інститут у фінансовому праві фінансовий контроль розглядається вченими по-різному: 1) як комплексна система, до якої належать державні та недержавні органи контролю сектору економіки, повноваження яких спрямовані на гарантування економічної безпеки держави та інтересів суспільства; 2) є втіленням державного фінансового контролю без урахування особливостей природи поняття «державний контроль», подвійної природи поняття «контроль», категорії «фінанси» у зв'язку з публічним характером фінансових правових відносин. Вчений наголошує, що різноманіття підходів до тлумачення поняття «фінансовий контроль» пов'язане з тим, що вказаний термін вивчають представники економічної науки та визначають фінансовий контроль як комплексну систему, та представники науки фінансового права, що наголошують на публічній складовій поняття, а саме те, що фінанси виключно є коштами держави і фінансовий контроль визначається як перевірка, є функцією управління [2, с. 136].

Так, С. Є. Федоров пропонує визначати фінансово-правову категорію фінансовий контроль як елемент публічного управління, основне завдання якого є чітко регламентована нормами права діяльність уповноважених органів публічної влади чи місцевого самоврядування з визначення відповідності діяльності об'єктів фінансового контролю чинному законодавству у сфері використання та перерозподілу публічних фондів грошових коштів з метою задоволення певних інтересів держави, територіальних громад та громадян як учасників публічних правовідносин [3, с. 210].

Зі свого боку Л. А. Савченко фінансовий контроль визначає як діяльність органів державної влади та недержавних організацій, які мають відповідні повноваження, що спрямовані на забезпечення законності, фінансової дисципліни, раціональності в ході мобілізації, розподілу й використання фінансових активів держави [4, с. 26].

На думку Л. В. Гуцаленко, М. М. Коцупратого, фінансовим контролем є комплексна, цілеспрямована фінансово-правова діяльність органів фінансового контролю, а також осіб, які мають повноваження на здійснення фінансового контролю, що ґрунтується на нормах чинного законодавства та полягає у встановленні фактичного стану справ на об'єкті фінансового контролю щодо його фінансово-господарської діяльності та має на меті забезпечення законності, фінансової дисципліни і раціональності в процесі формування, розподілу, володіння, використання та відчуження грошових активів для ефективного соціально-економічного розвитку всіх суб'єктів фінансових правових відносин [5, с. 302].

З огляду на вищевизначене пропонуємо під поняттям «фінансовий контроль» розуміти діяльність органів державної влади та осіб, які мають повноваження на здійснення фінансового контролю, спрямована на забезпечення законності, фінансової дисципліни, раціональності в ході мобілізації, розподілу і використання фінансових активів для ефективного економічного розвитку суб'єктів фінансових правовідносин.

Щодо поняття «державний фінансовий контроль», то серед представників науки фінансового права також є різні підходи до його тлумачення.

Так, П. К. Германчук, І. Б. Стефанюк, Н. І. Рубан, В. Т. Александров, О. І. Назарчук визначають державний фінансовий контроль як специфічну функцію державного управління, виконання якої передбачає встановлення правових норм, що регламентують порядок використання суб'єктами господарювання фінансових активів, проведення моніторингу або інших контрольних дій за дотриманням вказаних норм, виявлення правопорушень у частині використання грошових ресурсів, їх усунення, припинення незаконних фінансових операцій і вжиття заходів щодо компенсації збитків, завданих державі, суб'єктам господарювання та громадянам [6, с. 22].

Зі свого боку Л. В. Гуцаленко, М. М. Коцупратий державний фінансовий контроль визначають як різновид фінансового контролю, який проводиться уповноваженими державними органами фінансового контролю та полягає у встановленні фактичного стану справ щодо дотримання вимог чинного законодавства на підконтрольному об'єкті, спрямований на забезпечення законності, фінансової дисципліни та раціонального використання активів під час їх формування, розподілу, володіння, користування та відчуження, а також активів, пов'язаних з пільгами за платежами до бюджетів, державних позабюджетних фондів та кредитами під гарантії Кабінету Міністрів України [5, с. 300].

Також Н. Виговська, О. Стебленко зазначають, що державний фінансовий контроль – це система економічних відносин, які мають на меті забезпечення законності, ефективності, економічної доцільності формування, розподілу і використання фінансових активів держави і суб'єктів місцевого самоврядування з метою ефективного соціально-економічного розвитку держави та окремих регіонів [7, с. 105].

Також Л. П. Гладченко визначає державний фінансовий контроль як регламентовану фінансово-правовими нормами діяльність органів публічної влади та органів місцевого самоврядування, неурядових організацій з метою гарантування законності, ефективності й доцільності, фінансової дисципліни, оптимальності використання та розподілу фінансових активів з метою захисту фінансових інтересів держави, місцевого самоврядування, громадян і суб'єктів управління [8, с. 90].

Так, М. Дяченко наголошує, що державний фінансовий контроль здійснюється на основі визначеної державою системи органів державного фінансового контролю, яка відноситься до складової частини структурних елементів органів фінансового контролю держави і водночас є найбільш вагомим елементом фінансового механізму, який надає можливості державі здійснювати свою фінансову політику [9, с. 62].

Поміж іншого, відповідно до статті 2 Закону України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» визначено, що забезпечення державного фінансового контролю здійснюється органом державного фінансового контролю через

проведення державного фінансового аудиту, інспектування, перевірки закупівель і моніторингу закупівлі. Однак варто зауважити, що у вказаному Законі взагалі відсутнє чітке та належне визначення поняття «державний фінансовий контроль», а також не використовуються поняття «державний зовнішній фінансовий контроль» чи «державний внутрішній фінансовий контроль». З огляду на це виникає проблема наявності подвійного тлумачення та неоднозначного застосування як у теорії, так і на практиці вказаних понять. Як наслідок, поняття «фінансовий контроль» у наукових працях часто трактується надто широко й суб'єктивно, без єдиного підходу в практичному застосуванні [10].

Згідно зі статусом та правовідносинами об'єкта фінансового контролю з контролером під час процесу управління бюджетним процесом державний фінансовий контроль поділяється на два основних види: 1) державний зовнішній фінансовий контроль, що проводиться на всіх етапах бюджетного процесу, коли об'єкт і предмет фінансового контролю не належать до сфери управління органу фінансового контролю; 2) державний внутрішній фінансовий контроль, що проводиться на всіх стадіях бюджетного процесу, коли об'єкт і предмет фінансового контролю належать до сфери управління органу фінансового контролю. Тобто фінансовий контроль проводиться в самій галузі чи установі, основним завданням якого є забезпечити належний рівень економії, ефективності й результативності діяльності, достовірність фінансової, статистичної та управлінської звітності, дотримання встановлених законодавством вимог [11, с. 155].

Так, державний фінансовий контроль поділяється на зовнішній та внутрішній. Державний зовнішній фінансовий контроль є системою контролювальних заходів, цілеспрямованих на перевірку функціонування внутрішнього фінансового контролю, незалежний від процесу безпосереднього управління державними фінансовими ресурсами. Також зовнішній державний аудит належить до системи зовнішнього фінансового контролю за суб'єктами здійснення на рівні публічності (громадський контроль). Як зауважує А. Славіцька, державний зовнішній фінансовий контроль визначається як державний контроль за діяльністю виконавчої влади у сфері розпорядження публічними фінансами і власністю, що здійснюється органами, незалежними від неї, формується законодавчою гілкою влади щодо будь-якого відомства, що здійснюється нібито «ззовні» державними і недержавними органами фінансового контролю [12].

Н. П. Владімірова зробила висновки, що, спираючись на європейський підхід, чинна національна система державного фінансового контролю представлена у вигляді моделі, в якій найвищий рівень займає державний зовнішній фінансовий контроль, який проводиться від імені парламенту – законодавчої гілки влади. Державний зовнішній фінансовий парламентський контроль проводиться Рахунковою палатою у вигляді фінансового аудиту, аудиту ефективності, експертизи, аналізу та інших контрольних заходів – постійно чинним органом фінансового контролю, який організований і функціонує при Верховній Раді України і є підзвітним їйому [13, с. 51].

Також В. Ф. Піхоцький державний зовнішній фінансовий контроль визначає як спеціальний контроль, оскільки в органів, які створені поза системою виконавчої влади та проводять фінансовий контроль, функція контролю – основна, не змішана з іншими

функціями, такими як організація та управління публічними коштами. У світовій практиці акцент робиться саме на незалежному, тобто зовнішньому державному фінансовому контролю, і в цьому аспекті вживається термін «зовнішній аудит», отже, наявна певна невизначеність щодо відмінності понять державного аудиту та контролю. Вчений зауважує, що зовнішній незалежний державний фінансовий контроль у більшості країн світу виконують незалежні органи, відокремлені від уряду. В Україні такий контроль має здійснювати Рахункова палата України, яка за своєю природою є зовнішнім органом, тобто незалежним від безпосереднього управління публічними фінансовими ресурсами та їх контролю з боку уряду України. Рахункова палата інформує про результати своєї роботи Верховну Раду України, Президента, Кабінет Міністрів України, а через засоби масової інформації – усе суспільство. Основне призначення зовнішнього фінансового контролю – формування об'єктивного уявлення про стан системи державних фінансів та його висвітлення суспільству. Зважаючи на вказані обставини, усі спроби штучного об'єднання внутрішнього і зовнішнього державного фінансового контролю чи їх підпорядкування є недоцільними [14, с. 17].

Водночас В. А. Бортняк, К. В. Бортняк визначають, що державний зовнішній фінансовий контроль (аудит) забезпечується Рахунковою палатою через здійснення фінансового аудиту, аудиту ефективності, експертизи, аналізу й інших контрольних заходів та полягає в перевірці, аналізі та оцінюванні правильності ведення, повноти обліку й достовірності звітності щодо надходжень і витрат бюджету, установленні фактичного стану справ щодо цільового використання бюджетних коштів, дотримання законодавства під час здійснення операцій з бюджетними коштами [15, с. 30].

С. Є. Гребень резюмує, що державний зовнішній фінансовий контроль проводиться визначеними Конституцією України та незалежними конституційними органами в межах наданих їм конституційних повноважень [16, с. 106].

Варто зауважити, що К. Е. Косяченко наголошує, що зовнішній фінансовий контроль є важливим чинником захисту суспільства, оскільки допомагає забезпечити відповідальність влади перед суспільством. Запровадження контролю є невід'ємною складовою частиною управління публічними фінансами, яка гарантує відповідальний і підзвітний характер державного управління. Для демократичного суспільства важливі всі ланки організації державного фінансового контролю – зовнішній та внутрішній. Учений зауважує, що державний зовнішній фінансовий контроль – це спеціальний контроль, який проводять органи, створені поза системою виконавчої влади та основним завданням є здійснення вказаного виду контролю [17, с. 244].

Також І. І. Попадинець під державним зовнішнім фінансовим контролем визначає фінансовий контроль, що проводиться функціонально та організаційно незалежними у своїй діяльності від виконавчих органів державної влади, спеціально створеними законодавчою (представницькою) владою органами за своєчасним виконанням дохідних та видаткових статей державного бюджету, позабюджетних фондів за обсягом, структурою, цільовим призначенням та ефективністю. Також зовнішній державний фінансовий контроль визначається як контроль, що проводиться органом, зовнішнім відносно іншого органу влади, відомства, організації, що не входить до його структури [18, с. 225].

В. В. Поліщук за відношенням до об'єкта фінансового контролю державний фінансовий контроль поділяє на внутрішній, який застосовується керівниками організацій для забезпечення дотримання законності та ефективності використання бюджетних коштів, щодо діяльності бюджетної установи та її підвідомчих установ, та зовнішній. Внутрішній державний фінансовий контроль ще представляють як урядовий або відомчий контроль, що здійснюється Міністерством фінансів України, Фондом державного майна тощо. Зовнішній фінансовий контроль розглядається з точки зору різновиду фінансового контролю, який здійснюється уповноваженими органами або особами-незалежними аудитором, коли об'єкт контролю не належить до сфери управління суб'єкта контролю. В Україні органами зовнішнього державного фінансового контролю є Рахункова палата України як вищий орган зовнішнього фінансового контролю [19, с. 148].

Висновки. Отже, з огляду на вищевикладене державний фінансовий контроль поділяється на державний внутрішній фінансовий контроль (відомчий, урядовий) і державний зовнішній фінансовий контроль. Під державним зовнішнім фінансовим контролем пропонуємо визначати цілеспрямовану діяльність незалежного органу фінансового контролю, створеного законодавчим органом, спрямовану на забезпечення законності, фінансової дисципліни, раціональності в ході мобілізації, розподілу і використання фінансових активів держави через здійснення фінансового аудиту, аудиту ефективності, експертизи, аналізу й інших контрольних заходів. Також пропонуємо внести зміни до статті 2 Закону України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» та закріпити на законодавчому рівні визначення поняття «державний зовнішній фінансовий контроль».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Петричук М. В. Поняття та основні завдання державного фінансового контролю. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 11. С. 476–479.
2. Шашенко Я. В. Поняття державного фінансового контролю в законодавстві України. *Часопис Київського університету права*. 2016. № 4. С. 135–139.
3. Федоров С. Є. Фінансовий контроль як абстрактна категорія фінансового права: проблеми сприйняття. *Порівняльно-аналітичне право*. 2017. № 4. С. 207–211.
4. Савченко Л. А. Правові проблеми фінансового контролю в Україні : монографія. Ірпінь : Академія державної податкової служби України, 2001. 407 с.
5. Гуцаленко Л. В., Коцупатрий М. М. Формування економічної сутності державного фінансового контролю. *Збірник наукових праць Вінницького ДАУ*. 2008. Вип. 36. С. 300–305.
6. Державний фінансовий контроль: ревізія та аудит / Германчук І. Б., Стефанюк Н. І., Рубан В. Т., Александров О. І. Київ : НВП «АВТ», 2004. 424 с.
7. Виговська Н., Стеблянюк О. Державний фінансовий контроль у системі регулювання земельних відносин. *Галицький економічний вісник*. 2012. № 4(37). С. 104–111.
8. Гладченко Л. П. Державні фінанси в умовах інституційних трансформацій суспільства. *Фінанси, облік та аудит*. 2014. Вип. 2. С. 20–33.

9. Дяченко М. Державний фінансовий контроль в контексті посилення дієвості бюджетної політики стимулювання регіонального розвитку. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Сер. Економіка*. 2014. Вип. 1. С. 99–104.

10. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні : Закон України від 26 січня 1993 р. № 2939-ХІІ. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12#Text> (дата звернення: 26.09.2024).

11. Державний фінансовий контроль у публічному управлінні : навч. посібн. / колектив авторів ; за ред. В. М. Русіна та Б. С. Шулюк. Тернопіль : Осадца Ю.В., 2018. 214 с.

12. Славіцька А. Зовнішній та внутрішній державний фінансовий контроль. URL : <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/04/270.pdf> (дата звернення: 26.09.2024).

13. Владімірова Н. П. Напрями реформування державного фінансового контролю задля забезпечення фінансової безпеки суб'єктів господарювання. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. №16. С. 46–52.

14. Піхоцький В. Ф. Система державного фінансового контролю в Україні: концептуальні засади теорії та практики : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра екон. наук. Львів, 2015. 530 с.

15. Бортняк В. А., Бортняк К. В. Зовнішній фінансовий контроль за дотриманням бюджетного законодавства у Державному бюро розслідувань. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Сер. Юридичні науки*. 2020. Т. 31 (70), № 2. С. 28–33.

16. Гребень С. Є. Види, форми та методи державного фінансового контролю: сутність та принципові відмінності. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 22. С. 103–108.

17. Косяченко К. Е. Вплив органів державної влади на стан фінансової дисципліни в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 2. С. 243–246.

18. Попадинець І. І. Визначення організаційно-правових форм фінансового контролю: проблемні питання теорії та практики. *Право і суспільство*. 2018. № 1. С. 222–227.

19. Поліщук В. В. Напрямки удосконалення системи державного фінансового контролю: впровадження стратегічного аудиту. *Публічне управління: теорія та практика*. 2014. Вип. 1. С. 145–149.

REFERENCES

1. Petrychuk M. V. (2022). Poniattia ta osnovni zavdannia derzhavnoho finansovoho kontroliu. *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal* [in Ukrainian].

2. Shashenok Ya. V. (2016). Poniattia derzhavnoho finansovoho kontroliu v zakonodavstvi Ukrainy. *Chasopys Kyivskoho universytetu prava* [in Ukrainian].

3. Fedorov S. Ye. (2017). Finansovyi kontrol yak abstraktna katehoriia finansovoho prava: problemy spryiniattia. *Porivnialno-analitychne pravo* [in Ukrainian].

4. Savchenko L. A. (2001). Pravovi problemy finansovoho kontroliu v Ukraini : monohrafiia. Irpin : Akademiia derzhavnoi podatkovoi sluzhby Ukrainy [in Ukrainian].

5. Hutsalenko L. V., Kotsupatryi M. M. (2008). Formuvannia ekonomichnoi sutnosti derzhavnoho finansovoho kontroliu. *Zbirnyk naukovykh prats Vinnytskoho DAU* [in Ukrainian].

6. Derzhavnyy finansovyj kontrol: reviziia ta audyt / Hermanchuk I. B., Stefaniuk N. I., Ruban V. T., Aleksandrov O. I. Kyiv: NVP «AVT», 2004 [in Ukrainian].
7. Vyhovska N., Steblianko O. (2012). Derzhavnyi finansovyj kontrol u systemi rehuliuвання zemelnykh vidnosyn. *Halyskyi ekonomichnyi visnyk* [in Ukrainian].
8. Hladchenko L. P. (2014). Derzhavni finansy v umovakh instytutitsiynnykh transformatsiij suspilstva. *Finansy, oblik ta audyt* [in Ukrainian].
9. Diachenko M. (2014). Derzhavnyy finansovyj kontrol v konteksti posylennia diievosti biudzhethnoï polityky stymuliuвання rehionalnoho rozvytku. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Ser. Ekonomika* [in Ukrainian].
10. Pro osnovni zasady zdiysnennia derzhavnoho finansovoho kontroliu v Ukraïni : Zakon Ukrainy vid 26 sichnia 1993 r. No 2939-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12#Text> (data zvernennia: 26.09.2024) [in Ukrainian].
11. Derzhavnyy finansovyj kontrol u publichnomu upravlinni: navch. posibn. / kolektyv avtoriv ; za red. V. M. Rusina ta B. S. Shuliuk. Ternopil : Osadtsa Yu. V., 2018 [in Ukrainian].
12. Slavitska A. Zovnishnii ta vnutrishnii derzhavnyi finansovyj kontrol. URL : <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/04/270.pdf> (data zvernennia: 26.09.2024) [in Ukrainian].
13. Vladimirova N. P. (2016). Napriamy reformuvannia derzhavnoho finansovoho kontroliu zadlia zabezpechennia finansovoi bezpeky subiektiv hospodariuvannia. *Investytsii: praktyka ta dosvid* [in Ukrainian].
14. Pikhotskyi V. F. (2015). Systema derzhavnoho finansovoho kontroliu v Ukraïni: kontseptualni zasady teorii ta praktyky : avtoref. dys. ... d-ra ekon. nauk. Lviv [in Ukrainian].
15. Bortniak V. A., Bortniak K. V. (2020). Zovnishniy finansovyj kontrol za dotrymanniam biudzhethnoho zakonodavstva u Derzhavnomu biuro rozsliduvan. *Vcheni zapysky Tavriyskoho natsionalnoho universytetu imeni V. I. Vernadskoho. Ser. Yurydychni nauky* [in Ukrainian].
16. Hreben S. Ye. (2017). Vydy, formy ta metody derzhavnoho finansovoho kontroliu: sutnist ta pryntsyповi vidminnosti. *Investytsii: praktyka ta dosvid* [in Ukrainian]
17. Kosiachenko K. E. (2020). Vplyv orhaniv derzhavnoi vlady na stan finansovoi dystsypliny v Ukrainy. *Yurydychni naukovyi elektronnyi zhurnal* [in Ukrainian].
18. Popadynets I. I (2018). Vyznachennia orhanizatsiyno-pravovykh form finansovoho kontroliu: problemni pytannia teorii ta praktyky. *Pravo i suspilstvo* [in Ukrainian].
19. Polishchuk V. V. (2014). Napriamky udoskonalennia systemy derzhavnoho finansovoho kontroliu: vprovadzhennia stratehichnoho audytu. *Publichne upravlinnia: teoriia ta praktyka* [in Ukrainian].

L. A. SYDORCHUK, V. O. YEFIMENKO. THE CONCEPT OF «STATE EXTERNAL FINANCIAL CONTROL»

Introduction. *In today's conditions, changes in the system of public administration in Ukraine lead to an increase in the role of state external financial control. However, there are a number of problems on the way to this. One of the problems is the absence of the necessary regulatory framework of state external financial control. Thus, the Law of Ukraine "On the Basic Principles of State Financial Control in Ukraine" does not define the terms "state*

external financial control" and "state internal financial control". As a result, there are disagreements in the theory and practice of the conceptual apparatus, which leads to a certain misunderstanding and ambiguity, namely, the concepts of "state financial control", "state external financial control", "state internal financial control" are mixed up. In view of this, the research of current approaches to the definition of the concept of "state external financial control" is relevant.

Purpose. *The purpose of the article is to research current approaches to the definition of the concept of "state external financial control" and to provide the author's own definition of the concept of "state external financial control".*

Methods. *To achieve the set goal, a comprehensive approach was applied, which determines the application of general and special scientific research methods. When studying the essence of financial control, the method of scientific abstraction was applied. The formal legal method was used to analyze the norms of legal acts. Methods of analysis, synthesis, induction, deduction, analogy were also used to form conclusions and proposals.*

Results. *The article examines the definition of the concept of "financial control". The main views of scientists on the definition of the concept of "state financial control" are considered. It was established that state financial control is divided into internal and external. A proper definition of the concept of "state external financial control" is proposed.*

Conclusion. *Therefore, in view of the above, state financial control is divided into state internal financial control (departmental, governmental) and state external financial control. Under state external financial control, we propose to define the purposeful activity of an independent financial control body, created by the legislative body, aimed at ensuring legality, financial discipline, rationality in the course of mobilization, distribution and use of state financial assets by means of financial audit, performance audit, expertise, analysis and other control measures. We also propose to make changes to Article 2 of the Law of Ukraine "On the Basic Principles of State Financial Control in Ukraine" and to fix the definition of "state external financial control" at the legislative level.*

Keywords: *control, financial control, state financial control, state external financial control, state internal financial control, audit.*

Стаття надійшла до редколегії 2 жовтня 2024 року